

Porušování domovní svobody a lest

Právní posouzení skutku podle § 238 odst. 2 tr. zák. při použití lsti ze strany pachatele je podmíněno zjištěním, že mezi lstivým jednáním pachatele a otevřením dveří osobou, která v bytě či domě bydlí, je příčinná souvislost. Ta tu je mimo jiné za předpokladu, že lstivé jednání pachatele bylo uskutečněno z časového hlediska dříve, než osoba bydlící v bytě otevřela dveře, a že osoba bydlící v bytě by dveře neotevřela nebýt lstivého jednání pachatele. Významné je, že lest musí být prostředkem, jímž pachatel dosáhne otevření dveří.

(Usnesení Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 7 Tdo 1045/2008, ze dne 20.8.2008)

Nejvyšší soud projednal v neveřejném zasedání dovolání nejvyšší státní zástupkyně podané v neprospěch obviněného S. S. proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 29. 5. 2007, sp. zn. 61 To 252/2007, v trestní věci vedené u Obvodního soudu pro Prahu 10 pod sp. zn. 44 T 6/2007 a rozhodl tak, že podle § 265k odst. 1 tr. ř. se zrušují usnesení Městského soudu v Praze ze dne 29. 5. 2007, sp. zn. 61 To 252/2007, a usnesení Obvodního soudu pro Prahu 10, sp. zn. 44 T 6/2007. Podle § 265k odst. 2 tr. ř. se zrušují také další rozhodnutí na zrušená usnesení obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu. Podle § 265l odst. 1 tr. ř. se Obvodnímu soudu pro Prahu 10 přikazuje, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.

Z odůvodnění:

Usnesením Obvodního soudu pro Prahu 10 ze dne 6. 3. 2007, sp. zn. 44 T 6/2007, bylo rozhodnuto o části obžaloby podané na obviněného S. S. pro trestný čin porušování domovní svobody podle § 238 odst. 1, 2 tr. zák. tak, že věc byla podle § 222 odst. 2 tr. ř. postoupena Úřadu městské části pro Prahu 10. Toto rozhodnutí se týkalo skutku, který podle obžaloby spočíval v tom, že obviněný S. S. dne 15. 6. 2006 kolem 10,30 hodin v P., ul. H., oslovil pod smyšlenou záminkou poškozenou E. H., s tím, že je bývalý spolužák jejího syna a organizuje setkání bývalých spolužáků, načež ho poškozená za účelem napsání vzkazu pro syna pustila do jí obývaného bytu, kde od ní obviněný následně vylákal částku 1 000 Kč jako zálohu na úhradu jím pořádaného setkání.

Stížnost státního zástupce, který s postoupením věci nesouhlasil a trval na obžalobě, byla usnesením Městského soudu v Praze ze dne 29. 5. 2007, sp. zn. 61 To 252/2007, podle § 148 odst. 1 písm. c) tr. ř. zamítnuta.

Oba soudy odůvodnily postoupení věci v podstatě tím, že skutek není trestným činem porušování domovní svobody podle § 238 odst. 1, 2 tr. zák., protože poškozená pustila obviněného do bytu dobrovolně a protože nepravdivá záminka, s níž obviněný oslovil poškozenou, byla součástí jeho podvodného jednání směřujícího k vylákání peněz. Za možný přestupek považovaly soudy vylákání částky 1 000 Kč.

Nejvyšší státní zástupkyně podala v zákonné lhůtě dovolání proti usnesení Městského soudu v Praze. Dovolání podala v neprospěch obviněného. Výrok o zamítnutí stížnosti napadla v celém rozsahu. Odkázala na důvody dovolání uvedené v § 265b odst. 1 písm. f), g), l) tr. ř. Namítla, že skutek měl znaky trestného činu porušování domovní svobody podle § 238 odst. 1, 2 tr. zák., že tedy nebyly dány podmínky pro postoupení věci jinému orgánu a že stížnost státního zástupce byla nesprávně zamítnuta. Nejvyšší státní zástupkyně se dovoláním domáhala toho, aby Nejvyšší soud zrušil

usnesení obou soudů, aby zrušil také další obsahově navazující rozhodnutí a aby přikázal nové projednání a rozhodnutí věci.

Nejvyšší soud přezkoumal podle § 265i odst. 3 tr. ř. napadené usnesení i předcházející řízení a shledal, že dovolání je důvodné.

Trestný čin porušování domovní svobody podle § 238 odst. 1 tr. zák. spáchá mimo jiné ten, kdo neoprávněně vnikne do bytu jiného.

O neoprávněné vniknutí do bytu jiného ve smyslu citovaného ustanovení jde i tehdy, jestliže souhlas osoby, která v bytě bydlí, ke vstupu do bytu pachatel získá pod nepravdivou záminkou spočívající v tom, že uvádí falešný důvod svého příchodu a vydává se za někoho jiného (v daném případě za bývalého spolužáka syna osoby bydlící v bytě).

Zákonný znak „neoprávněně“, který je součástí skutkové podstaty trestného činu porušování domovní svobody, není naplněn, jestliže ten, kdo do cizího bytu vstoupí, k tomu má relevantní souhlas některé z osob, které v bytě oprávněně bydlí (viz č. 28/1997 Sb. rozh. tr.). Z toho, že musí jít o relevantní souhlas, mimo jiné vyplývá, že nestačí projev, který se navenek jako souhlas jen jeví, avšak projevem skutečné vůle osoby bydlící v bytě není. O skutečné vůli pustit někoho cizího do bytu lze uvažovat jen za předpokladu, že osoba, která souhlas ke vstupu do bytu dává, zná rozhodné skutkové okolnosti týkající se totožnosti toho, koho do bytu pouští, a účelu jeho vstupu do bytu, anebo za předpokladu, že tyto okolnosti pro ni nejsou nijak významné a nehrají z jejího hlediska žádnou roli (osobě je v podstatě lhostejné, koho do bytu pouští a co je důvodem jeho vstupu). Pokud osoba, která někoho cizího do svého bytu pustí jen proto, že je v omylu ohledně jeho totožnosti a důvodu jeho vstupu, a která by toto neučinila, kdyby znala jeho skutečnou totožnost a pravý důvod jeho vstupu, pak je vyloučeno považovat akt vpuštění za skutečný a tedy relevantní souhlas se vstupem. Tato úvaha je opodstatněná tím spíše, když omyl osoby bydlící v bytě byl záměrně vyvolán lstí, tj. klamavými údaji toho, kdo se vstupu do bytu domáhá. Za této situace není podstatou věci skutečný souhlas osoby, která v bytě bydlí, se vstupem někoho cizího, nýbrž vpuštění někoho cizího do bytu pod vlivem jeho lsti. Vnější či jen formální souhlas, jehož bylo dosaženo lstí, nelze materiálně pokládat za skutečný souhlas, a proto je vstup do bytu neoprávněný. Navíc je namístě označit takový vstup za vniknutí, pro které je typická určitá jednostrannost v tom smyslu, že chybí relevantní souhlas oprávněné osoby. Vzhledem k okolnostem posuzovaného případu lze uvažovat o tom, že E. H. by obviněného do bytu nepustila, pokud by znala skutečný stav. Je tudíž důvodná námitka nejvyšší státní zástupkyně, že jednání obviněného vykazovalo znaky trestného činu porušování domovní svobody podle § 238 odst. 1 tr. zák.

Okolností, která podmiňuje použití vyšší trestní sazby, je podle § 238 odst. 2 tr. zák. mimo jiné to, že pachatel při činu překoná překážku, jejímž účelem je zabránit vniknutí.

Takovou „překážkou“ jsou i zamčené dveře, resp. dveře zavřené tak, že není možné zvenčí bytu je volně otevřít. Zákonný znak „překoná“ není co do způsobu jednání zákonem nijak blíže specifikován, což znamená, že ho naplňuje jakékoli jednání, jímž je funkce překážky eliminována. Může to tedy být i nenásilné jednání v tom smyslu, že jeho podstatou není vynaložení fyzické síly k tomu, aby překážka přestala plnit svou zabraňující funkci. Dosáhne-li pachatel lstivým jednáním toho, že mu osoba bydlící v bytě otevře zavřené dveře, které nebylo možné volně otevřít zvenčí, a že tato osoba dveře otevře v důsledku svého omylu o totožnosti pachatele a důvodu jeho příchodu, je plně opodstatněné pokládat to za překonání překážky, jejímž účelem je zabránit vniknutí, ve smyslu § 238 odst. 2 tr. zák.

Uvedené závěry týkající se výkladu ustanovení § 238 odst. 1 tr. zák. a ustanovení § 238 odst. 2 tr. zák. korespondují s tím, co vyplývá ze srovnání těchto ustanovení s ustanovením § 89 odst. 14 tr.

zák., které podává zákonnou definici vloupání. Podle § 89 odst. 14 tr. zák. se vloupáním rozumí vniknutí do uzamčeného prostoru lstí, nedovoleným překonáním uzamčení nebo překonáním jiné jistící překážky s použitím síly. Toto ustanovení rozšiřuje dosah zákonného pojmu „vloupání“ i na případy nenásilného vniknutí, pokud ho pachatel provede za použití lsti. V ustálené soudní praxi se za lest považuje i nepravdivá záminka ke vstupu do bytu a typicky sem spadají situace, kdy se pachatel lživě vydává za někoho jiného. Jestliže na jedné straně je lstivý, byť nenásilný, vstup do cizího bytu vloupáním ve smyslu § 89 odst. 14 tr. zák., bylo by nelogické, aby na druhé straně nebyl neoprávněným vniknutím ve smyslu § 238 odst. 1 tr. zák. a při splnění dalších podmínek i překonáním překážky, jejímž účelem je zabránit vniknutí, ve smyslu § 238 odst. 2 tr. zák. Námitkám nejvyšší státní zástupkyně je tudíž nutno přisvědčit i v tom, že přicházelo v úvahu posoudit skutek jako trestný čin porušování domovní svobody také podle § 238 odst. 2 tr. zák.

Právní posouzení skutku i podle § 238 odst. 2 tr. zák. je ovšem podmíněno zjištěním, že mezi lstivým jednáním pachatele a otevřením dveří osobou, která v bytě bydlí, je příčinná souvislost. Ta tu je mimo jiné za předpokladu, že lstivé jednání pachatele bylo uskutečněno z časového hlediska dříve, než osoba bydlící v bytě otevřela dveře, a že osoba bydlící v bytě by dveře neotevřela nebýt lstivého jednání pachatele. Významné je, že lest musí být prostředkem, jímž pachatel dosáhne otevření dveří. Tak je tomu typicky za situace, kdy osoba bydlící v bytě nechce otevřít dveře bytu z podnětu pouhého zazvonění či zaklepání a učiní tak až poté, co na ni zapůsobí lstivé jednání pachatele spočívající zejména v uvedení falešných údajů o tom, kdo je a proč přichází. Z toho vyplývá, že lest není prostředkem k otevření dveří, jestliže osoba bydlící v bytě otevřením dveří reaguje již na samotné zazvonění či zaklepání, aniž by byla pachatelem uvedena v nějaký omyl. Pokud ke lstivému jednání pachatele dojde ve stadiu poté, co osoba bydlící v bytě dveře již otevřela, nemůže být následná lest považována za prostředek k otevření, tj. za prostředek k překonání překážky, jejímž účelem je zabránit vniknutí (§ 238 odst. 2 tr. zák.), nýbrž jen za prostředek k neoprávněnému vniknutí do bytu (§ 238 odst. 1 tr. zák.). Typová odlišnost obou popsaných situací je v tom, že zatímco při první z nich pachatel lstí dosahuje již samotného otevření dveří, tak při druhé z nich lest pachatele nastupuje až tehdy, kdy oprávněná osoba dveře otevřela z vlastního popudu v reakci např. na pouhé zazvonění či zaklepání, a nikoli pod vlivem nějakého omylu. Pro posouzení otázky, zda je v daném případě důvodné posoudit skutek také podle § 238 odst. 2 tr. zák., zatím není spolehlivý podklad v odpovídajících zjištěních soudů týkajících se rozhodnutých okolností.

Z toho, co vyplývá z předchozích částí tohoto usnesení, je zřejmé, že usnesení Obvodního soudu pro Prahu 10 je rozhodnutím, které spočívá na nesprávném právním posouzení skutku ve smyslu dovolacího důvodu podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. a kterým bylo rozhodnuto o postoupení věci jinému orgánu, aniž byly splněny podmínky pro takové rozhodnutí, ve smyslu dovolacího důvodu podle § 265b odst. 1 písm. f) tr. ř., a že napadené usnesení Městského soudu v Praze je vadné ve smyslu dovolacího důvodu podle § 265b odst. 1 písm. l) tr. ř., neboť je rozhodnutím, jímž byl zamítnut řádný opravný prostředek proti usnesení uvedenému v § 265a odst. 2 písm. d) tr. ř. a v řízení předcházejícím zamítnutí byly dány důvody dovolání uvedené v § 265b odst. 1 písm. f) g) tr. ř.

Nejvyšší soud proto z podnětu dovolání nejvyšší státní zástupkyně podaného v neprospěch obviněného zrušil jak napadené usnesení Městského soudu v Praze, tak usnesení Obvodního soudu pro Prahu 10 jako součást řízení předcházejícího napadenému usnesení, zrušil také všechna další obsahově navazující rozhodnutí, která tím ztratila podklad, pokud případně byla učiněna, a přikázal Obvodnímu soudu pro Prahu 10, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.

Další články:

- [Oběť trestného činu](#)
- [Dohoda o vině a trestu](#)
- [Zajištění nároku poškozeného](#)
- [Práva obviněného \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Vydání příkazu k dodání do výkonu trestu](#)
- [Neoprávněná činnost pro cizí moc](#)
- [Kvalifikace skutku](#)
- [Odnětí věci rozhodujícímu soudci \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Náhradní trest](#)
- [Výkon trestu](#)
- [Účinné vyšetřování \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)